

FUNDAMENTAREA DECIZIEI DE INVESTIRE ÎN PROIECTE DE AFACERI DIN SECTORUL AGRAR

Cojocaru Maria, Elena Timofti

Universitatea Agrară de Stat din Moldova, mcojocaru@bk.ru

Abstract.

This article treats about the existent approaches for the evaluation of the economical efficiency of investments, the detection of disadvantages and the elaboration on the system basis of the complex multicriterion approach for the selection of the optimum alternative of capital investments in the agrobusiness. The method of multicriterion efficiency assessment, which has been proposed permits to enhance the quality of the management decisions during the selection of investment projects and can be used by the agricultural enterprises at the stage of selection of the optimum alternative for investments.

Key words: efficiency of investments, project in the planning stage, rating

INTRODUCERE

În luarea deciziei de investire într-o afacere o însemnătate deosebită prezintă studiul de oportunitate și de eficiență realizat pe baza mai multor variante ale proiectului din care urmează să se selecteze cea variantă care va asigura rezultate maximele cu minim de efort [1, p.62-71]. Eficiența economică a proiectelor de afaceri se estimează din punctul de vedere al atractivității investiționale, la baza evaluării căreia se află noțiunea de *avantaj comparativ* – avantajul în valorificarea unor resurse față de altele, care asigură obținerea unui efect mai înalt.

MATERIAL ȘI METODĂ

Întreprinzătorii din sectorul agrar al Republicii Moldova, adoptând decizii de investire a capitalului într-o afacere se conduc mai mult de metodele intuitive de selectare a alternativelor de plasare a capitalului, din această cauză nu totdeauna obțin rezultatele dorite. În așa fel, s-a creat o situație când întreprinzătorii din sectorul agrar nu sunt înarmați cu metodici contemporane de argumentare a eficienței viitoarei afaceri, care să fie sesizabilă, accesibilă și să ia în considerare practica mondială de evaluare a eficienței economice a proiectelor de afaceri.

Actualmente, evaluarea eficienței economice a alocării resurselor într-o viitoare afacere se efectuează în baza următoarelor criterii [2, p.28]: perioada de

recuperare (PP); rata rentabilității contabile (ARR); valoarea actualizată netă (NPV); indicele de profitabilitate (PI); rata internă de rentabilitate (IRR) ș.a.

Ca mod de calcul, indicatorii evaluării eficienței economice a proiectelor de afaceri nu ridică probleme deosebite, mai ales în cazul proiectelor independente, dificultățile pot apărea când este necesar de selectat unul sau câteva proiecte din mai multe alternative de investire. Problema care se pune este nu numai a determina care alternativă este atractivă individual, ci care este cea mai bună. Astfel, când se trece la ierarhizarea alternativelor de proiecte, criteriile sus-menționate nu mai prezintă aceeași soluție, deci este necesar de selectat un indicator care prezintă cel mai bine situația pentru a adopta cea mai optimală decizie.

Întrucât valoarea actualizată netă ne oferă o estimare cu cât va crește patrimoniul investitorului prin acceptarea proiectului de afaceri, iar rata internă de rentabilitate și indicele de profitabilitate nu țin cont de mărimea investiției, atunci rezultă că cel mai bun indicator pentru a decide este valoarea actualizată netă. Însă cum vom proceda în cazul proiectelor cu diverse perioade de recuperare. Soluția ar fi examinarea fiecărei alternative pe un orizont de timp comun și ierarhizarea acestora mai apoi după valoarea actualizată netă.

În așa mod, metodele cercetate de evaluare a eficienței economice a proiectelor de afaceri au și unele neajunsuri, iar metodologia existentă de estimare a eficienței investiției presupune selectarea celui mai efectiv în baza unui singur indicator. Acest lucru influențează semnificativ procesul decizional privind selectarea celei mai avantajoase alternative de alocare a resurselor în afaceri.

În opinia autorului, soluția optimă în acest sens ar fi aplicarea unei metode de evaluare a eficienței proiectelor de afaceri prin analiza comparativă a ratingului atractivității investiționale a proiectelor de afaceri din agricultură. Metoda în cauză are la bază procedeul evaluării comparative prin rating numit și „metoda distanțelor relative” [3, p.233-239]. Modelul de analiză prin rating, adaptat de către autor la condițiile de evaluare a proiectelor de afaceri, constă în calcularea nivelelor criteriilor eficienței economice a proiectelor de afaceri, fiind atribuite ponderi fiecărui criteriu în funcție de semnificația acestuia în procesul de selectare a celui mai eficient proiect de afaceri. Ponderarea se face reieșind din experiența acumulată, prin sondarea opiniei experților, pe baza modelelor econometrice etc.

Algoritmul de analiză a eficienței proiectelor de afaceri prin această metodă presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. Acumularea și prelucrarea analitică a informației de bază.
2. Valorile indicatorilor eficienței economice se reprezintă sub formă de matrice (a_{ij}) , în care în rânduri sunt înscrise numerele indicatorilor ($i = 1, 2, \dots, n$), iar în coloane – numărul alternativelor de proiecte de afaceri ($j = 1, 2, \dots, m$).

3. Pentru fiecare indicator se stabilește valoarea maximală și se va înscrie în colana proiectului etalon convențional ($m+1$).
4. Fiecărui indicator i se atribuie un coeficient de ponderare, conform semnificației pe care o prezintă în evaluarea eficienței economice a proiectelor de afaceri în sectorul agrar.
5. Indicatorii inițiali ai matricei a_{ij} se standardizează în raport cu indicatorul corespunzător al proiectului etalon conform relației:

$$x_{ij} = \frac{a_{ij}}{\max a_{ij}} \quad (1)$$

6. Pentru fiecare alternativă de proiect analizat se calculează un indicator sintetic al eficienței economice (ρ_j), în baza căruia se stabilește ratingul proiectelor analizate:

$$\rho_j = \sqrt{\sum_{i=1}^n k_j (1 \pm x_{ij})^2}, \text{ unde:} \quad (2)$$

k_j – coeficienții de importanță a indicatorilor, stabiliți de către autor în funcție de semnificația indicatorului respectiv în evaluarea eficienței economice a unui proiect de afaceri.

7. Se efectuează ordonarea proiectelor de afaceri în funcție de ratingul obținut.
8. Se interpretează rezultatele obținute.

Evaluarea eficienței proiectului de afaceri se va efectua în baza comparării acestuia pe fiecare indicator al eficienței economice cu proiectul etalon convențional, care are cele mai bune rezultate. Rangul cel mai înalt îl va avea proiectul cu cea mai mică valoare a lui (ρ_j).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Pentru analiză au fost selectate 5 planuri de afaceri ale unităților agricole din Republica Moldova. Acestea au fost notate convențional prin: x_1, x_2, x_3, x_4, x_5 .

Rezultatele analizei prin metoda propusă sunt prezentate în tabelul 1, din care reiese că analiza eficienței proiectelor de afaceri în baza metodei propuse de către autor a redus într-o oarecare măsură gradul de incertitudine al deciziei privind selectarea celui mai optimal proiect de afaceri, iar cel mai efectiv s-a dovedit a fi proiectul x_5 .

CONCLUZII

Metoda în cauză prezintă avantaje față de selectarea proiectelor de investiții în baza preferinței unui singur criteriu de evaluare a eficienței economice a acestora prin aceea că în calcul se iau toți indicatorii, de asemenea, întreprinzătorul/investitorul stabilește personal relevanța fiecăruia din indicatori prin atribuirea coeficienților de ponderare. Aplicarea metodei de estimare complexă a eficienței proiectelor de afaceri va contribui la o mai bună fundamentare a deciziei de investire în afaceri din sectorul agrar la etapa selectării variantei optimale.

BIBLIOGRAFIE

1. Adochiței, M. Finanțele întreprinderii în economia de piață. Piatra Neamț, 1994.
2. Păun Cr. Relevanța ratei interne de rentabilitate în evaluarea proiectelor de investiții.// jurnalul economic. ASE, București, 2002, p.28.
3. Шеремет А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности. – М.: РИОР, 2007